

Motion till riksdagen 2007/08:N317

av **Christer Engelhardt (s)**

Gotlands utveckling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att utveckla Gotland.

Motivering

Under de senaste åren har en stor omställning skett på den gotländska arbetsmarknaden. Gotland har bland annat genom avvecklade industrijobb och avvecklad militärnärvaro genom försvarsomställningen vid 2004 års försvarsbeslut tappat ett stort antal arbetstillfällen.

Den socialdemokratiska regeringen utlovade särskilda satsningar på Gotland. I det så kallade Gotlandspaketet som presenterades i juni 2004 finns bland annat löfte om fördubbling av antalet studenter vid högskolan inom en tioårsperiod, forskning med inriktning mot Östersjösamarbetet, en ny avdelning inom Sida med inriktning på integration och samverkan med de nya EU-länderna i Östersjöregionen, flyttning av tjänster från Svenska Spel i Sundbyberg till Visby och så vidare. Den socialdemokratiska regeringen har, i sin satsning, tagit fasta på det som är unikt och utvecklingsbart för Gotland, vilket välkomnas av det gotländska samhället. Satsningarna som utlovats i Gotlandspaketet och omställningsarbetet har fungerat som en injektion för en positiv utveckling på Gotland. Det återstår dock en del att göra för att löftena från Gotlandspaketet skall infrias. Gotland väntar ännu på en del av de utlovade arbetstillfällena hos Svenska Spel och ser fram emot de utlovade satsningarna på högskolan. Högskolan på Gotland har en stor del i den positiva utvecklingen som sker och jag vill att den förstärks ytterligare, inte minst för att öka kompetensen hos befintliga företag och stimulera framväxten av nya. Den socialdemokratiska regeringen har satsat på Gotland och jag förväntar mig att Gotland även uppmärksammas av den borgerliga regeringen.

Fel! Okänt namn på

En intressant projektverksamhet som pågått i några år på Gotland är det så kallade Gotsam-projektet. Det är länsstyrelsen, kommunen, Polisen, Försvarsmakten, Kustbevakningen och Sjöfartsverket som i ett unikt projekt samverkar för hantering av allvarliga olyckor och samhällskriser på ön. Nu står detta projekt inför en avslutning, och en permanentning av denna samverkan kommer inte att bli av då flera statliga aktörer valt att inte längre delta i dess finansiering, något som jag ser som ett beklagligt beslut från viktiga statliga instanser. Med vad som händer i vår omvärld och i vår omedelbara närhet i tider av gasledningsplaner på Östersjöns botten med mera anser jag att en samverkan av Gotsams karaktär är viktigare nu än någonsin. Jag tycker att regeringen här har ett ansvar för att se till så att krissamverkan i enlighet med den form som Gotsam stått för blir en verklig del i det svenska samhället och att Gotland får en krissamverkan i linje med Gotsam. Förutsättningar, organisation, material och erfarenhet finns ännu för närvarande kvar på Gotland.

Gotland har en natur med höga värden. Den gotländska faunan och skogen utpekas i stor utsträckning som skyddsvärda. Natura 2000-områden och formellt skydd av skog på Gotland konkurrerar om samma mark som är värdefull för cement- och kalkindustrin. Det borde vara möjligt att låta industrin utvecklas och naturskydd främjas med hänsyn till båda intressena. Den osäkerhet som industrin upplever om naturvärdena utpekas i första hand kan hämma utvecklingen. Gotland är beroende av att industriarbetena består.

Jordbruk, trädgårdsnäring och fiske är viktiga näringar på Gotland. Att utveckla Gotlands livsmedelsinstitut är en viktig åtgärd. Fisket är viktigt både för näringen som sådan och för turismen. Det är angeläget att långsiktigt trygga näringen genom förbättringar av Östersjöns miljö. Det förbud som nu skall gälla för drivgarnsfiske gör att en liten näring ställs inför en stor omställningsprocess. Många sitter med stora investeringar i sitt redskapsbestånd för denna typ av fiske. Den svenska regeringen bör verka för att dessa små näringsidkare nu kompenseras fullt ut för de investeringar som de har på sina båtar i form av drivgarnsredskap.

Socketbetsodling för livsmedelsbruk är på väg att fasas ut, men socketbetor som alternativ energikälla eller som utfyllnad i vägsalt är i en begynnelsefas för utveckling och etablering. Gotland har en mycket lång och historisk erfarenhet av betodling, samt att Gotlands många betodlare både har kapacitet, passande maskinpark, kompetens och vilja att ställa om sitt socketbetsbruk från livsmedelsproduktion till bland annat etanolutvinning. Som ett led i satsningarna kring klimatområdet bör en försöksanläggning för framställning av alternativa användningsområden för bland annat socketbetor placeras på Gotland.

Satsningen på vindkraft har varit lyckosam och flera etableringar är möjliga, framför allt till havs. De erfarenheter som gjorts är bra att använda sig av för andra vindkraftsetableringar. Högskolan på Gotland har etablerat ett centrum för vindkraftsinformation som samlar kunskap och erfarenheter som kan vara av betydelse för att på ett positivt sätt användas vid nyetablering av vindkraftverk och anläggningar. Högskolans centrum borde vara av intresse för hela landet och genom detta godkännas som ett nationellt vindkraftscent-

Fel! Okänt namn på

rum. Riksdagen har i samband med behandlandet av proposition 2005/06:143 ”Miljövänlig el med vindkraft – åtgärder för ett livskraftigt vindbruk” beslutat att inrätta ett nationellt vindkraftscentrum. I propositionen omnämns framförallt Högskolan på Gotland och dess Centrum för vindkraftsinformation. I samband med 2006 års Östersjökonferens i Visby meddelade dåvarande statsminister Göran Persson att Gotland skulle få etablering av ett nationellt vindkraftscentrum. Jag har länge hoppats och verkat för att så skulle bli fallet genom att den borgerliga regeringen skulle fullfölja detta löfte. Nu har det istället inom ramen för klimatmiljarden från den borgerliga regeringen meddelats att det i stället skall skapas ett nätverk för vindbruk. Nätverk för vindbruk i all ära, vilket också kan vara bra, men jag anser att ett vindkraftscentrum fortfarande behövs som en sammanhållande länk för ett sådant nätverk. Om inte annat så bör Gotland tilldelas en större del av den satsning som nu görs med 20 miljoner kronor årligen 2008 och 2009 genom klimatmiljarden till det väl utbyggda och fungerande Centrum för vindkraftsinformation som finns vid Högskolan på Gotland.

Det som är av avgörande betydelse för utvecklingen av Gotland är våra kommunikationer. Den färjetrafik som nu bedrivs fungerar mycket bra. Väg 73 mellan Nynäshamn och Stockholm är nu i en ombyggnadsfas. Gotlandstrafiken går och väntar på besked från Rikstrafiken med anledning av den pågående upphandlingen. Det är en osäkerhet som skapas när en upphandlingsprocess drar ut på tiden, vilket inte är bra för Gotlands utvecklingsmöjligheter som en trygg och stabil plats att skapa etableringar på.

Gotland är beroende av att få ha tillgång till lägst den standard, överfartstid samt det tvåhamnsalternativ som vi nu har. Under den gångna sommarperioden har det även från rederi Destination Gotlands sida tagits upp en sommartrafik mellan Visby och Grankullavik på Öland, en trafik som blev mycket populär och som jag hoppas kan ges förutsättningar att fortsätta även under kommande sommarperioder.

Rikstrafiken har i sitt upphandlingsunderlag för kommande trafikperiod tillåtit en timmas längre överfartstid till Oskarshamn och 30 minuters längre överfartstid till Nynäshamn. Men Rikstrafiken säger samtidigt att snabbare överfartstider kan premieras kraftigt vid utvärdering av anbuden. Rikstrafiken har dessutom i upphandlingsunderlaget öppnat upp för att resenärer skall stå för halva kostnaden vid bland annat eventuella oljeprisökningar under avtalsperioden. Eftersom färjetrafiken är att jämföra med vägar på andra ställen i landet så är det förödande om tillgången till färjetrafiken nu återgår till längre restid och eventuella ökade resekostnader för passagerare. En enig riksdag ställde sig bakom den transportpolitiska propositionen Moderna transporter (prop. 2005/06:160). I trafikutskottets betänkande 2005/06:TU5 Moderna transporter om upphandling av Gotlandstrafiken m.m. står det på sidan 124 att läsa: ”Utskottet vill inledningsvis understryka att staten har ansvar för att det finns likvärdiga transportmöjligheter i hela landet samt att detta gäller även Gotland. I detta avseende får Gotland inte ges sämre villkor än övriga landet. Färjetrafiken mellan Gotland och fastlandet ersätter de vägar och broar som samhället ställer till förfogande utan kostnad för nyttjande i övriga landet.”

Fel! Okänt namn på

Mot denna bakgrund i utskottsbetänkandet är det oroväckande att Rikstrafiken öppnar upp för en möjlig tillbakagång med längre överfartstider.

Både för näringslivet, turismen, för andra besökande och för oss gotlänningar är en bra färjetrafik förutsättningen för att Gotland skall vara en levande del av Sverige och ges en lyckosam utveckling. De satsningar som görs för nya arbetstillfällen och nya företagsetableringar förutsätter att det finns en väl fungerande trafik.

Fraktkostnaderna, det så kallade Gotlandstillägget, har diskuterats i många år tills de för några år sedan låstes i fem år innan diskussionerna skulle tas upp på nytt. I ett skriftligt svar till mig från infrastrukturminister Åsa Torstensson på en skriftlig fråga angående Gotlandstillägget säger infrastrukturministern att departementet håller på att se över frågan. Jag anser det därför önskvärt att regeringen skyndsamt ser till att frågan får en lösning och att det skapas en långsiktig och stabil lösning i frågan. Det är särskilt angeläget för de branscher som hanterar stora mängder av varor med låga priser som till exempel grönsaker och ägg.

Gotland har goda utvecklingsmöjligheter men det krävs särskilda insatser för att de ska kunna förverkligas. Jag har här pekat på ett antal angelägna åtgärder.

Stockholm den 2 oktober 2007

Christer Engelhardt (s)